۵۱۱۱۴/۱۰۰۵۹

۹۴/۱/۲۱

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

بسمه تعالی

"با صلوات بر محمد و آل محمد"

جناب آقای دکتر لاریجانی
رییس محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه "مدیریت حوادث غیرمترقبه کشور" که به پیشنهاد وزارت کشور در جلسه ۱۳۹۳/۱۲/۲۷هیئت وزیران به تصویب رسیده است، جهت طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می‌شود.

تنظیم	کنترل	تأیید نهایی	
متن	۴۳۲۴۹۸۲		

حسن روحانی
رییس جمهور

رونوشت: دفتر رییس‌جمهور، دفتر معاون اول رییس‌جمهور، معاونت حقوقی رییس‌جمهور، معاونت امور مجلس رییس‌جمهور، شورای نگهبان، کلیه وزارتخانه‌ها، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت.

۱۳۹۴ / ۱/ ۱۸

۵۱۱۱۴/۱۰۰۰۱
۹۴/۱/ک

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

بسمه تعالی

مقدمه توجیهی:

نظر به انقضای مهلت اجرای آزمایشی قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور – مصوب ۱۳۸۷ – و تجارب حاصله از اجرای قانون یادشده و ضرورت برنامه‌ریزی در زمینه عملکرد و اقدامات اجرایی دستگاه‌های دولتی، غیر دولتی و عمومی پیرامون شناخت و کاهش سطح مخاطرات (مدیریت خطرپذیری) و مدیریت عملیات مقابله و بازسازی و بازتوانی منطقه آسیب‌دیده به صورت یکپارچه، جامع و هماهنگ با استفاده از ابزارهای موجود، لایحه زیر برای طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود:

"لایحه مدیریت حوادث غیر مترقبه کشور"

ماده ۱- اصطلاحات مندرج در این قانون در معانی مشروح زیر به کار می‌رود:

الف- حوادث غیرمترقبه: حوادث طبیعی و انسان ساز بزرگی است (به جز موارد موضوعه در حوزه های امنیتی و اجتماعی)که به طور ناگهانی یا غیرقابل کنترل اتفاق می‌افتد و موجب ایجاد مشقت و سختی به یک مجموعه یا جامعه انسانی می‌شود و برطرف کردن آن نیاز به اقدامات اضطراری، فوری و فوق‌العاده دارد.

ب- حادثه ملی: حادثه ای که مقابله با آن خارج از توان مجموعه مدیریت یا امکانات یک استان باشد و تشخیص آن برعهده وزیر کشور یا رییس سازمان مدیریت حوادث غیرمترقبه کشور است.

پ- حادثه استانی: حادثه ای که مقابله با آن خارج از توان مجموعه مدیریت یا امکانات یک شهرستان باشد و تشخیص آن برعهده استاندار است.

ت- حادثه شهرستانی: حادثه‌ای که مقابله با آن با بکارگیری توان مجموعه مدیریتی و امکانات شهرستان امکان پذیر است و تشخیص آن برعهده فرماندار است.

ث- شورای عالی: شورای عالی مدیریت حوادث غیرمترقبه کشور

ج- سازمان: سازمان مدیریت حوادث غیرمترقبه کشور

چ- مدیریت حوادث : مدیریت حوادث غیرمترقبه و فرایند برنامه‌ریزی، عملکرد و اقدامات اجرایی است که توسط دستگاه‌های دولتی، غیردولتی و عمومی در مورد شناخت و کاهش سطح مخاطرات (مدیریت خطرپذیری) و مدیریت عملیات مقابله، بازسازی و بازتوانی منطقه آسیب‌دیده انجام می‌شود. در این فرایند با مشاهده پیش‌نشانگرها و تجزیه و تحلیل آنها و منابع اطلاعاتی در دسترس، تلاش می‌شود به صورت یکپارچه، جامع و هماهنگ با استفاده از ابزارهای موجود وقوع حوادث غیرمترقبه را

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

پیش بینی نموده یا در صورت بروز آنها با آمادگی لازم در جهت کاهش خسارات جانی و مالی به مقابله سریع پرداخت تا شرایط به وضعیت عادی باز گردد.

ماده ۲- مدیریت حوادث شامل پنج مرحله به شرح زیر است:

الف- پیش بینی و بازدارندگی: مجموعه اقداماتی که با استفاده از ابزارهای دقیق و بهره‌مندی از فناوری‌های نوین، زمان، حجم و مکان وقوع یک حادثه قریب الوقوع را تخمین می‌زند.

ب- پیشگیری: مجموعه اقداماتی که پیش، هنگام و پس از وقوع بحران با هدف جلوگیری از وقوع حادثه و یا کاهش آثار زیان بار آن انجام می‌شود.

پ- آمادگی: مجموعه اقداماتی که توانایی جامعه را در انجام مراحل مختلف مدیریت حوادث افزایش می دهد و شامل جمع‌آوری اطلاعات، برنامه‌ریزی، ساماندهی، ایجاد ساختارهای مدیریتی، آموزش، تأمین منابع و امکانات، تمرین و رزمایش (مانور) است.

ت- مقابله: انجام اقدامات و ارایه خدمات اضطراری به دنبال وقوع حوادث غیرمترقبه است که با هدف نجات جان و مال انسان‌ها، تأمین رفاه نسبی برای آنها و جلوگیری از گسترش خسارات انجام می‌شود و شامل اطلاع رسانی، هشدار، جست و جو، امداد و نجات، بهداشت، درمان، تأمین امنیت، حمل و نقل (ترابری)، ارتباطات، فوریت‌های پزشکی، تدفین، دفع پسماندها، مهار آتش، کنترل مواد خطرناک، سوخت‌رسانی، برقراری شریان‌های حیاتی و سایر خدمات اضطراری مربوط است.

ث - بازسازی و بازتوانی : بازسازی شامل کلیه اقدامات ضروری پس از وقوع بحران است که برای بازگرداندن وضعیت عادی به مناطق آسیب دیده با در نظر گرفتن ویژگی‌های توسعه پایدار، ضوابط ایمنی، مشارکت‌های مردمی و مسایل فرهنگی، تاریخی، اجتماعی منطقه آسیب دیده انجام می‌گیرد. بازتوانی نیز مجموعه اقداماتی است که جهت بازگرداندن شرایط جسمی، روحی، روانی و اجتماعی آسیب دیدگان به حالت طبیعی انجام می‌شود.

ماده ۳- به منظور هماهنگی فعالیت دستگاه‌ها و نهادهای وابسته به قوای سه گانه، نیروهای مسلح و کلیه نهادها و دستگاه‌های تحت نظر مقام معظم رهبری (با عنایت به تفویض اختیار معظم له) و تصویب مقررات و ضوابط حاکم بر مراحل پنج گانه مدیریت حوادث، شورای عالی به ریاست رییس‌جمهور و با عضویت وزیران کشور، اطلاعات، امور اقتصادی و دارایی، راه و شهرسازی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نیرو، جهادکشاورزی، ارتباطات و فناوری اطلاعات، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و صنعت، معدن و تجارت، فرماندهان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ارتش جمهوری اسلامی ایران و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، رؤسای ستاد کل نیروهای مسلح، شورای عالی استان‌ها، سازمان‌های مدیریت و برنامه ریزی کشور، صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، پدافند غیر عامل و بسیج مستضعفین، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، یکی از نواب رییس مجلس شورای اسلامی، معاون اول قوه قضاییه، شهردار تهران و رییس سازمان تشکیل می‌شود.

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

ماده ۷- وظایف سازمان به شرح زیر است:

الف- تهیه خط مشی‌ها و سیاست های اجرایی مربوط به مراحل مدیریت حوادث و برنامه‌ریزی برای ایجاد با استفاده از امکانات و توانمندی‌های مورد نیاز اعم از دولتی، غیردولتی و نیروهای مسلح در طول عملیات آمادگی و مقابله و ارایه آن جهت تصویب به شورای عالی.

ب- ایجاد هماهنگی و انسجام میان دستگاه‌های مختلف کشور درخصوص مراحل پنج گانه مدیریت حوادث.

پ- بررسی، تدوین و پیشنهاد سیاست‌ها و برنامه‌های جامع فرهنگی، پژوهشی، آموزشی، تبلیغاتی، اطلاع رسانی و تمرینی در مراحل پنج گانه مدیریت حوادث به شورای‌عالی.

ت- تقویت زمینه همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی به منظور تبادل نظر و استفاده از تجربیات و دانش فنی کشورها و مؤسسات خارجی و بین المللی مربوط به مراحل پنج گانه مدیریت حوادث و نمایندگی کشور در مجامع بین‌المللی با هماهنگی و همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط.

ث- مستندسازی حوادث، اقدامات و تجزیه و تحلیل آنها.

ج- برنامه‌ریزی و هماهنگی جهت سازماندهی و آموزش کلیه تشکل‌های مردمی، نهادهای غیردولتی و نیروهای بسیجی و داوطلب مردمی در مراحل پنج‌گانه مدیریت حوادث.

چ - پیگیری اجرای مصوبات شورای‌عالی.

ح - پیگیری ایجاد و گسترش سامانه‌های مؤثر پیش بینی و پیشگیری، مقاوم سازی و بهسازی لرزه‌ای ساختمان ها، زیرساخت‌ها و ابنیه و شریان‌های حیاتی و مهم و بازسازی و بهسازی بافت‌های فرسوده.

خ- پیگیری ایجاد نظام روش‌های اتکایی و جبرانی خسارت نظیر انواع بیمه‌ها، حمایت‌های مالی و ساز و کارهای تشویقی، تسهیلات ویژه و صندوق‌های حمایتی از طریق دستگاه‌های ذی‌ربط.

د- کمک به توسعه و گسترش مؤسسات علمی و مشاوره‌ای فعال و استفاده از همکاری‌های آنها به منظور استانداردسازی و بهبود کیفیت ارتقا و کنترل ایمنی کالاها و خدمات، ساختمان‌ها و تأسیسات زیربنایی کشور و نظارت بر رعایت استانداردهای مصوب.

ذ- نظارت و پیگیری ارتقای فرهنگ ایمنی برای آحاد جامعه از طریق دستگاه‌های ذی‌ربط.

ر- تدوین دستور العمل تعیین سطوح، حالت اضطرار و شیوه اعلام بروز حوادث غیرمترقبه.

ز- تدوین و ابلاغ دستورالعمل‌های نحوه انجام اقدامات اضطراری و احتیاطی در هنگام وقوع و یا احتمال وقوع حوادث غیرمترقبه به دستگاه‌های ذی‌ربط.

ژ- انجام هماهنگی‌های لازم جهت در اختیار گرفتن کلیه امکانات و توانمندی‌های مورد نیاز مدیریت حوادث کشور اعم از دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی و نیروهای مسلح در طول مقابله با حادثه.

س- پیشنهاد مقررات مربوط به برخورد با سوءاستفاده کنندگان، سارقان و غارتگران در زمان بروز حوادث با همکاری قوه قضاییه و ارایه آن به هیئت وزیران جهت تصویب و پیگیری و نظارت بر اجرای آنها.

ش- تدوین دستورالعمل‌های مربوط به چگونگی جذب، توزیع و استفاده از کمک‌های مردمی، خارجی و بین‌المللی با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط و ارایه آن به شورای‌عالی جهت تصویب و پیگیری آنها.

ص- ایجاد نظام مدیریت جامع اطلاعات حوادث به کمک شبکه های اطلاعاتی مراکز علمی- تحقیقاتی ذی‌ربط و سازمان‌های اجرایی مسئول و تشکیل مرکز مدیریت اطلاعات حوادث تابعه سازمان به منظور شناخت، پایش و هشدار به موقع قبل از وقوع حادثه احتمالی و اطلاع رسانی دقیق و به هنگام در زمان وقوع حادثه به مسئولان و مردم.

ض- نظارت عالیه و ارزیابی اقدامات دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در خصوص مراحل پنج‌گانه مدیریت حوادث و ارایه گزارش به ستاد هماهنگی مدیریت حوادث غیرمترقبه.

ط- مدیریت حوادث با اولویت مراحل پیش‌بینی و پیشگیری و آمادگی از طریق ارزیابی مداوم خطر پذیری کشور و در اختیار قرار دادن اعتبارات لازم به دستگاه‌های مربوط.

ظ- ارایه لوایح مورد نیاز با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط به هیئت وزیران جهت تصویب در مجلس شورای اسلامی، در اجرای سیاست‌های کلی پیشگیری و کاهش خطرات ناشی از سوانح طبیعی و حوادث غیرمترقبه ابلاغی مقام معظم رهبری.

ماده ۸- در هماهنگی فعالیت‌های دستگاه‌ها و نهادها در مدیریت حوادث، اتخاذ تدابیر و اقدامات زیر ضروری است:

الف- پیشنهاد ساختار سازمانی متناسب با مدیریت حواث در دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و رده‌های سازمانی متناسب در استان‌ها و شهرستان‌ها با هماهنگی دستگاه ذی‌ربط جهت تصویب سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.

ب- تشکیل ستاد هماهنگی مدیریت حوادث کشور، به ریاست رییس سازمان و در غیاب وی یکی از معاونین ایشان و با عضویت نمایندگان تام الاختیار در سطح معاونت دستگاه‌ها و نهادهای ذی‌ربط تشکیل می‌شود.

تبصره- ستاد یادشده می‌تواند کارگروههای تخصصی ذیل ستاد مذکور با ریاست معاونت دستگاه‌ها و نهادهای ذی‌ربط.

پ- تشکیل ستاد هماهنگی مدیریت حوادث غیرمترقبه در استانها به ریاست استاندار و در شهرستانها به ریاست فرماندار و با عضویت رؤسای دستگاه‌های متناظر ستاد هماهنگی.

ث- تشکیل ستاد هماهنگی مدیریت حوادث شهر تهران به ریاست وزیر کشور و عضویت استاندار و شهردار تهران و اعضای ستاد هماهنگی.

تبصره- معاون امور عمرانی استاندار و معاون فرماندار به ترتیب جانشین استاندار و فرماندار در ستاد هماهنگی مدیریت حوادث غیرمترقبه استان و شهرستان خواهند بود و موظف به هماهنگی و پاسخگویی به سازمان می‌باشند.

ماده ۹- کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۵) این قانون موظفند در چارچوب وظایف و ضوابط محوله در مراحل مدیریت حوادث عمل نموده و گزارش عملکرد خود را از طریق اعضای ستاد هماهنگی مدیریت حوادث در مقاطع زمانی که تعیین خواهد شد به سازمان ارایه کنند.

تبصره ۱- در مراحل مقابله و بازسازی، کلیه دستگاه‌های شرکت کننده تحت امر سلسله مراتب فرماندهی مدیریت حوادث استانی و شهرستانی به ترتیب رییس‌جمهور یا وزیرکشور (قائم مقام رییس شورای عالی) یا رییس سازمان، استانداران و فرمانداران خواهند بود.

تبصره ۲- هنگام بروز حوادث غیر مترقبه، کلیه دستگاه‌های مذکور در این ماده موظفند با اعلام رییس ستاد هماهنگی مدیریت حوادث (کشور، استان و شهرستان) طبق برنامه‌های از پیش تعیین شده در عملیات مقابله شرکت نمایند و گزارش اقدامات خود را با روش‌های معمول به اطلاع ستاد مربوط برسانند. توقف و خاتمه عملیات مقابله، با اعلام ریاست ستاد مربوط است.

تبصره ۳- در مواردی که بخش خصوصی یا بخش تعاونی براساس تکالیف تعیین شده از سوی مراجع قانونی خدماتی را ارایه می‌نماید، هزینه خدمات ارایه شده بر مبنای عرف موجود پرداخت خواهد شد.

تبصره۴- کلیه کارکنان دستگاه‌های موضوع ماده (۵) این قانون و اشخاصی که در مقابله حوادث غیر مترقبه کشور به هر نحوی همکاری می‌نمایند، در صورت آسیب یا فوت، به عنوان فداکار خدمتی محسوب می‌شوند. نحوه تشویق و قدردانی از افراد یادشده طبق آیین‌نامه اجرایی خواهد بود که به پیشنهاد سازمان و تأیید شورای‌عالی به تصویب هیئت وزیران می رسد.

ماده ۱۰ – باتوجه به اهمیت مطالعات، تمهیدات و اقدامات مؤثر پیشگیرانه و افزایش آمادگی و ارتقای توان مقابله با حوادث، به سازمان اجازه داده می‌شود هر ساله درصدی از اعتبارات موضوع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت – مصوب ۱۳۸۰- را در این خصوص هزینه نماید.

تبصره – درصد مذکور در این ماده هر سال بر حسب نیاز و برآورد انجام شده در سازمان به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۱- به دولت اجازه داده می‌شود در صورت وقوع حوادث غیر مترقبه معادل دو درصد (۲٪) از بودجه عمومی هر سال را از محل افزایش تنخواه گردان خزانه تأمین کند تا به صورت اعتبارات خارج از شمول قانون محاسبات عمومی کشور – مصوب ۱۳۶۶- و سایر مقررات با رعایت قانون نحوه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب قانون از رعایت قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی هستند – مصوب ۱۳۶۴- با پیشنهاد وزیر کشور و تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و تصویب هیئت وزیران هزینه شود.

۵۱۱۱۴/۱۰۰۰۱
۹۴۱۰۲۱

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

ماده ۱۲- مدیران دستگاه‌های اجرایی در سطح ملی و استان‌ها مجازند در مرحله مقابله با وقوع حوادث، از محل اعتبارات جاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تحت اختیار با تأیید رییس سازمان (در سطح ملی) و استانداران هزینه کرده تا از طریق سازمان تأمین گردد. چنانچه هزینه انجام شده تا پایان همان سال تأمین نگردد ذی‌حساب مربوطه هزینه‌های انجام شده را به هزینه قطعی منظور می‌نماید.

تبصره – نحوه هزینه کرد اعتبارات مذکور از شمول قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی می‌باشد.

ماده ۱۳- دولت موظف است به منظور بازسازی و جبران خسارات ناشی از حوادث طبیعی و سوانح پیش‌بینی نشده مناطق آسیب‌دیده از محل منابع قرض‌الحسنه و سایر منابع بانکی، تسهیلات مورد نیاز آسیب‌دیدگان (به ویژه اقشار محروم) را با نرخ‌های ترجیحی مصوب از طریق نظام بانکی با تعیین بانک عامل توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در اختیار آنان قرار دهد.

تبصره ۱- به منظور پیشگیری و کاهش خسارات، دولت موظف است طبق آیین‌نامه پیشنهادی وزارتخانه‌های کشور و راه و شهرسازی، تسهیلات بانکی مورد نیاز نوسازی ساختمان‌های مسکونی شهری و روستایی غیرمقاوم را از طریق بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و نظام بانکی با شرایط مناسب در اختیار متقاضیان قرار دهد.

تبصره ۲- به منظور تشویق مالکین واحدهای مسکونی شهری و روستایی ناپایدار و بافت فرسوده به نوسازی واحدهای مسکونی به تشخیص دستگاه‌های ذی‌ربط همه ساله اعتبارات بلاعوضی را به پیشنهاد سازمان در قانون بودجه سالیانه پیش‌بینی نماید.

ماده ۱۴- آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون به پیشنهاد وزارت کشور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

رییس جمهور

وزیر کشور